

Renée RUDOLFOVÁ, Dějiny okresního archivu Holešov do roku 1960, Pardubice 2017

(bakalářská práce, 59 stran rukopisu)

Univerzita Pardubice, Fakulta filozofická, Ústav historických věd

studijní program: Historické vědy

studijní obor: Spisová a archivní služba

oponentský posudek

Autorka se ve své bakalářské práci zaměřila na historii Okresního archivu v Holešově, se stěžejním důrazem na období mezi lety 1947 a 1960, tedy v časech jeho samostatné existence. Toto časové vymezení umožnilo R. Rudolfové zachytit průběh i důsledky transformace holešovského městského archivu do podoby Okresního archivu v Holešově, vývoj nově vzniklé instituce a její úřední praxi. Nastíněna je rovněž správní reforma v roce 1960, které přinesla výrazné změny v archivní praxi a která znamenala zánik zmiňovaného archivu a jeho začlenění do nově vzniklého Okresního archivu Kroměříž.

Práce je strukturována logicky a přehledně, v jednotlivých kapitolách se autorka věnuje nejprve dobovým reáliím a proměnám československého archivnictví a následně sleduje jejich dopady na úřední praxi a promítání do všednodenní reality holešovského archivu. V úvodu je stručně a výstižně zdůvodněn výběr tématu, které nebylo prozatím komplexněji zpracováno, i časové vymezení práce, přiblížena je dále poměrně rozsáhlá a různorodá literatura i pramenná základna, z níž autorka při koncipování práce vycházela. Krátká pasáž je věnována též správním dějinám Holešovska.

První kapitola vypovídá o okolnostech vzniku Okresního archivu v Holešově. Zde považují za zdařilou komparaci instrukcí pro zřízení a činnost okresních archivů, které definují nejen povinnosti samotných archivních institucí, ale věnují se též tematice rozčlenění archiválií, náplni práce archiváře apod., s realitou holešovského archivu. R. Rudolfová zde „převádí“ dopady instrukcí do regionální praxe a vyzdvihuje význam osobnosti Bohumila Struhala, který se zasloužil o katalogizaci nově vzniklého archivu, a jeho nástupce Stanislava Bártka. Navazuje případovou studií věnovanou rodinnému archivu šlechtické rodiny Wrbnů a písemnostem Barbory Wrbnové, poslední majitelky Holešova a někdejšího holešovského velkostatku, jež se dostaly do správy archivu po roce 1948. Tato podkapitola vhodně poukazuje na nelehkou a nezáviděníhodnou úlohu okresních archivů při přebírání písemností někdejších šlechtických rodin po znárodnění jejich majetku.

Další kapitola je věnována 50. letům a v širších souvislostech rovněž vládnímu nařízení o archivnictví,¹ ideovým i věcným požadavkům, které stát na archivy a jejich zaměstnance kladl. Autorka opět z dochovaných pramenů rekonstruuje dopady daných pokynů na realitu úřadování v holešovském archivu a dokládá, že ne všechny instrukce a nařízení, jež byly vydány, skutečně v regionálním prostoru došly svého naplnění. V samostatné podkapitole se poté věnuje prostorovému, finančnímu i materiálovému zajištění archivu, které bylo po všech stránkách po celé sledované období nedostatečné. Poslední podkapitola je věnována kulturním akcím, které archiv připravoval a pomocí nichž prezentoval své činnosti veřejnosti. Zde by bylo vhodné pasáž poněkud zpřehlednit (a případně zestručnit), pokud by byly životopisné údaje Jana Aloise Hankeho z Hankenštejna i Jana Sarkandera, tedy regionálních osobností připomínaných v rámci akcí pořádaných archivem, uvedeny v poznámkách pod čarou a hlavní text se soustředil pouze na charakter kulturních aktivit.

Třetí kapitola se zabývá Městským archivem v Bystřici pod Hostýnem a Obecními archivy v Dřevohosticích a Fryštáku, jež byly pobočkami Okresního archivu v Holešově a na jejichž činnost měli představitelé okresního archivu dohlížet. Dochované materiály ukazují, že materiální, prostorové i finanční zabezpečení daných archivů bylo stejně jako v případě Holešova silně podhodnoceno, což, jak autorka trefně dokládá, se odrazilo pochopitelně i v úřední praxi.

Předposlední kapitola přibližuje okolnosti zániku archivu. Ústava přijatá poslanci v červenci roku 1960 znamenala zánik holešovského okresu, který měl do budoucna spadat pod Kroměříž. Totéž platilo i pro holešovský archiv, který nicméně z kapacitních důvodů prozatím „fyzicky“ setrval na zámku v Holešově. Spojením obou okresních archivů, tedy holešovského i kroměřížského, vznikl Okresní archiv Kroměříž se sídlem v Holešově. Zde nakonec sídlil až do roku 1997, kdy byl přemístěn do nově vzniklého komplexu v Kroměříži. Autorka na tomto místě výzkum neukončuje, naopak přibližuje integraci archivů a rámcově též vývoj nově vzniklé instituce v 70. a 80. letech. Velmi dobře pak svou práci oživuje vzpomínkami pamětníka Miroslava Olšiny, který byl archivářem Okresního archivu Kroměříž se sídlem v Holešově a mezi lety 2002–2011 ředitelem Státního okresního archivu v Kroměříži. Tato pasáž předchozí text vhodně doplňuje a oživuje, i přes odklon od stávajícího „rytmu“ výkladu nepůsobí nesourodě. Totéž bohužel nelze říci o poslední kapitole (Doplňující informace), kterou by bylo vhodnější včlenit jako samostatné podkapitoly do předchozích částí textu.

¹ Vládní nařízení č. 29/1954 Sb. o archivnictví.

Po gramatické a stylistické stránce je práce zvládnuta slušně, do budoucna lze pouze doporučit věnovat větší pozornost drobným překlepům a chybnému užití interpunkce nebo užití spojovníku místo pomlčky, klasickému „nešvaru“ nejen závěrečných kvalifikačních prací.

Výše zmíněné drobné nedostatky ovšem nikterak nesnižují hodnotu práce, kterou doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení **výborně**.

Pardubice, 9. května 2017

PhDr. Zuzana Vlasáková